

Protestant Theological University

Review of: Herman J. Selderhuis, J. Marius, J. Lange van Ravenswaay (eds.), Luther and Calvinism: Image and Reception of Martin Luther in the History and Theology of Calvinism

Moehn, W.H.T.

Published in:
Theologia Reformata

Published: 01/01/2019

Document Version
Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Moehn, W. H. T. (2019). Review of: Herman J. Selderhuis, J. Marius, J. Lange van Ravenswaay (eds.), Luther and Calvinism: Image and Reception of Martin Luther in the History and Theology of Calvinism. *Theologia Reformata*, 62(1), 88.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons). You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

This publication might have been made available through the PThU Research Portal under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the PThU website: <https://www.pthu.nl/over-pthu/bibliotheek-pthu/diensten/article-25fa-taverne-amendement-end-user-agreement.pdf>

Takedown policy

If you believe that this document breaches copyright, please contact us providing details, and we will investigate your claim and remove access to the work if necessary: bibliotheek@pthu.nl.

Herman J. Selderhuis, J. Marius en J. Lange van Ravenswaay (red.), *Luther and Calvinism: Image and Reception of Martin Luther in the History and Theology of Calvinism* [Refo500 Academic Studies, 42] (Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2017), 548 p., € 130,00 (ISBN 9783525552629).

Onder gelijknamige titel heeft van 23 tot 26 september 2015 een internationale conferentie plaatsgevonden in de Johannes a Lasco bibliotheek in Emden. De lezingen en presentaties zijn in een lijvige bundel samengebracht. De uitgevers hebben ernaar gestreefd dat zowel een totaaloverzicht wordt geboden, als een krachtige impuls voor verder onderzoek op dit terrein. Een van de eerste boeken die ik als eerstejaarsstudent in september 1983 aanschafte was de bundel *Luther en het gereformeerd protestantisme*, uitgegeven onder redactie van W. Balke e.a. Terecht stellen de uitgevers dat 'die Nachwirkungen Luthers im Calvinismus abgesehen von wenigen Ausnahmen kaum untersucht [wurden]' (13).

De zeven hoofdlezingen zijn samengebracht onder de titel 'Topics: Luther in Calvinist Tradition'. Aan de orde komen niet alleen de plaats en het beeld van Luther in calvinistische historiografie (Karin Maag), maar ook de doorwerking van Luthers theologie in de kunst van de calvinisten, Luthers invloed op de calvinistische visie op overheid en recht (Christoph Strohm), de doorwerking van Luthers gedachten over de vormgeving van het kerkelijk leven, en de receptie van Luthers theologie in de bouw en inrichting van calvinistische kerken.

Laatstgenoemde bijdrage van Jan Harsimowicz is voorzien van een groot aantal zwart-witfoto's die de tekst ondersteunen. In totaal zijn in dit boek 32 illustraties opgenomen. Helaas laat de kwaliteit van de afbeeldingen in relatie tot de prijs van de bundel

en de huidige grafische mogelijkheden, nogal te wensen over en komt een 'eenvoudige' kopernede van Lucas Cranach nog het beste tot zijn recht.

Na de 'Topics' zijn de overige artikelen verdeeld over vier regio's: Duitsland, Oostenrijk en Zwitserland; vervolgens Centraal-Europa en Groot-Brittannië; de Nederlanden en ten slotte Frankrijk en Italië. Het wordt niet duidelijk waarom het artikel van John Balsarak over 'Luther in French Calvinism' is ondergebracht bij 'The Netherlands'. Vanuit Nederland hebben Jan van de Kamp, Jan Luth, Gert van Klinken, Maren Overbosch-Mielke, Henk van den Belt, Fred van Lieburg, Tanja Kootte en Martin van Wijngaarden een bijdrage geleverd aan de conferentie.

De bibliografieën aan het slot van de artikelen, het register op geografische namen en het register op personen verhogen de bruikbaarheid van deze bundel voor het voortgaande onderzoek naar Luthers invloed op het calvinisme. De bundel zou nog aan waarde gewonnen hebben wanneer de redacteurs Selderhuis en Lange van Ravenswaay in plaats van of naast een woord vooraf ook een introductie of een slothoofdstuk hadden geboden waarin zij een synthese hadden geboden van de vele gezichtspunten die vanuit de artikelen naar voren komen.

W.H.Th. Moehn

Jaco van der Knijff, *Heilige gezangen: Herkomst, ontwikkeling en receptie van de lofzangen in het psalmboek van Dathenus en de 'Eenige Gezangen' in de Staatsberijming van 1773* (Apeldoorn: Labarum Academic, 2018), 623 p. + cd, € 39,95 (ISBN 9789402906332).

Jaco van der Knijff, muziekredacteur bij het *Reformatorisch Dagblad* en docent liturgiek aan de TUA, is erin geslaagd naast zijn dage-